

וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ. וַיִּפְתּוּהוּ וַיִּכְזְבוּ לוֹ. לֹא כְּתוּב, אֲלָא וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם. בְּפִיָּהֶם קִיַּיְמָא מְלָה דָא דְהָא אֲתַפְתָּה. (דף 97 ל"ג ע"ב).

ובלשונם יכזבו לו. ויפתוהו ויכזבו לו לא כתוב, אלא ויפתוהו בפייהם. בפייהם עומד הדבר הזה, שהרי התפתה.

אמר רבי אבא, הכל הוא יפה, אבל כף למדנו, ששינונו, עולה ומסטין. וכי הוא יכול להסטין? כן, שהרי הוא מלף זקן וכסיל, שפתוב (קהלת ד) טוב ילד מספן וחכם ממלף זקן וכסיל. ועל זה יכול להסטין לאדם. מה הטעם? משום שהוא נאמן על מעשי בני אדם.

בא ראה, זה בדין היחיד, אבל בדין העולם פתוב (בראשית יא) וירד ה' לראות. ארדה נא וראה. שלא נתנה האמונה אלא בידו לבדו, שהרי לא רצה לאבד את העולם על מאמר אותו מקטרג שתשוקתו תמיד להשמיד. מנין לנו? שפתוב (איוב כח) קץ שם לחשף ולכל תכלית הוא חוקר. להשמיד הכל הוא חוקר. וזהו קץ כל בשר בא לפני, ודאי פדי להשמיד.

ובא ראה, ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה', כמו שנאמר. ואותו יום עומדים שני צדדים כנגד בני העולם. כל אותם שבאים לפני הקדוש ברוך הוא בתשובה ובמעשים טובים, הם זוכים להיות פתובים אצל אותו צד שהוא חיים, ומוציא תוצאות חיים. ומי שהוא מצדו, נכתב לחיים. וכל אותם שבאים במעשים רעים לאותו צד, הם נכתבים לאותו צד אחר שהוא מות, ונקרא מות, ובו שורה המות.

ובאותו יום עומדים שני הצדדים הללו - חיים ומות. יש מי שנכתב לצד החיים, ויש מי שנכתב לצד המות. ולפעמים שהעולם שרוי באמצע. אם עומד צדיק אחד

אמר רבי אבא, פלא הוא שפיר, אבל הכי אוליפנא, דתנן, סליק ואסטין. וכי איהו יכיל לאסטנא, אין. דהא איהו מלף זקן וכסיל, דכתיב, (קהלת ד) טוב ילד מספן וחכם ממלף זקן וכסיל. ועל דא, יכיל לאסטנא לבר נש. מאי טעמא. בגין דאיהו מהימן על עובדוי דבני נשא.

הא חזי, האי בדינא דיחיד, אבל בדינא דעלמא, כתיב, (בראשית י"א) וירד יי' לראות. (בראשית י"ח) ארדה נא וראה. דלא אתייהיב מהימנותא אלא בידיה בלחודוי, דהא לא בעא לאובדא עלמא, על מימר דההוא מקטרגא, דתיאובתיה איהו תדיר לשיצאה. מנלן דכתיב, (איוב כ"ח) קץ שם לחשף ולכל תכלית הוא חוקר. לשיצאה כלא, הוא חוקר. ודא איהו קץ כל בשר בא לפני, ודאי בגין לשיצאה.

ותא חזי, ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יי'. כמה דאתמר. וההוא יומא, קיימין תרין סטריין, לקבלא בני עלמא. כל אינון דאתיין קמי קדשא בריך הוא בתיובתא ובעובדין טבין, אינון זכין למהוי כתיבין לגביה דההוא סטרא דאיהו חיים, ואפיק תוצאות חיים. ומאן דאיהו מסטריה, אכתיב לחיים. וכל אינון דאתיין בעובדין בישין, אינון פתיבין לההוא סטרא אחרא דאיהו מותא, ואקרי מות, וביה שריא מותא.

ובההוא יומא, קיימין אלין תרין סטריין: חיים, ומות. אית מאן דאכתיב